

A muzsika nagyon nagy hatalom

Rendhagyó beszélgetés Kovács Gézával, zenei menedzserként szerzett hazai és nemzetközi tapasztalatairól

Turán nőtt fel, ahol abba a francia neoreneszánsz stílusú Schosberger-kastélyba járt általános iskolába, amely egy évvel a budapesti Operaház előtt épült, és amellyel néhány építészeti elemét tekintve rokonságot is mutat. Milyen kulturális élmények-benyomások érték az ötvenes-hatvanas években egy Budapesttől mindössze 50 km-re fekvő kisvárosban?

– Talán ott kellene inkább kezdenem, hogy volt egy Édesapánk, aki egészen rendkívüli ember volt, nem mellesleg három hangszeren is jól játszott, zongorán, hegedűn és klarinétton. A ránk maradt kottái alapján pedig arra következtettek, hogy orgonálni is jól tudott. Egészen különleges képessége volt arra, hogy számos embert meggyőzzön arról, hogy énekeljen, táncoljon, vagy hímezzen, vagyis, hogy művészettel foglalkozzon. Amikor fiatal tanítóként pályázat útján Turára került, teljesen magával ragadta a település fantasztikusan gazdag kulturális hagyománya. A muzsikusok talán tudják, hogy Bartók egyik első népdalgyűjtésére is Turára került sor, 1905-ben. Sógora révén kétszer járt a településen, ahol az olyan közismert népdalokat, mint az „Ablakimba, ablakimba besütött a holdvilág”, vagy az „Ez a kislány gyöngyöt fűz” gyűjtötte. Ezt követően azonban nem akadt senki, aki ezt a hatalmas kulturális kincset segítette volna föltárni. Édesapánk hihetetlen energiával vetette bele magát a szervezésbe, amibe később természetesen beleszólt a háború. 1935-ben került Turára, és 1938-ból már fénykép tanúskodik fellépésükről egy kétszáz tagú gyerekkórusral a Magyar Rádió frissen elkészült Hatos Stúdiójában, ahol népdalok mellett többek között Bárdos Lajostól, Kodálytól és Bartóktól is énekeltek kórusműveket. Bár mindössze hétéves voltam, amikor elveszítettem, ennek ellenére mégis vannak gyermekkoromból emlékeim arról, hogy milyen az, ha egy elhivatott ember hisz abban, hogy jó dolog, amit körülötte művelnek, csak éppen meg kell szervezni. Ez maradt meg bennem legfőképpen, és valószínű, hogy ez a motívum erősödött meg, amikor később a pályámat kerestem. Édesapámhoz hasonlóan én is elvégeztem a tanítóképzőt ének-zene- népművelés szakon. Persze ahhoz nagy bátorság kellett, hogy az ő nyomdokaiba próbáljak lépni. Emellé később karvezetésből szereztem diplomát, valamint az ELTE Bölcsészkarán kulturális-menedzseri oklevelet.

■ Hogyan került végül a zenei menedzseri pályára?

– Egy volt konzis barátom hívta fel a figyelmemet 1989-ben, hogy pályázatot írtak ki a MÁV Szimfonikus Zenekar élére. Ekkor fordult elő első ízben Magyarországon, hogy egy hivatásos zenekarnál nyílt pályázat útján keressenek igazgatót. Megpályáztam, és így lettem a budapesti MÁV-szimfonikusok igazgatója. Ez egybeesett a rendszerváltással. Önmagában is nehéz lett volna a nagyon mellőzött és sok tekintetben bizonytalan sorsúvá vált MÁV Szimfonikusok életét biztonságosabb mederbe terelni, de a rendszerváltás többszörös súlyokat rakott mindannyiunk vállára. Új fogalmakkal kellett megismerkedni, új szavakat kellett megtanulni, de leginkább egy új gondolkodásmódot, szemléletet kellett elsajátítani. Amikor a MÁV Szimfonikusokhoz kerültem, akkor elég komoly szervező munka várt rám, hiszen egy olyan sajátosan pulzáló művészeti intézmény, mint egy zenekar, nagyon nehezen illeszthető be egy meglehetősen mereven működő, hatalmas nagyvállalat hierarchikus rendszerébe, ami ráadásul eközben

maga is folyamatos átalakuláson ment keresztül. Ennek ellenére az új rendszerben nagyon hamar sikerült kiépíteni a MÁV Szimfonikusok nemzetközi kapcsolatrendszerét. Mindenekelőtt alapítványi formává alakítottuk a szervezetet, ami sokkal rugalmasabb, életszerűbb napi működést tett lehetővé.

■ Mikor kötelezte el magát végérvényesen a zenei menedzseri hivatás mellett?

– A rendszerváltásnak köszönhetően Solti György arra ösztönözte brit kollégáit, hogy a volt szocialista országok zenei menedzsereit – ahogy mondani szokták – tanítsák meg halászni, vagyis ne csak halat adjanak. Ehhez sikerült megnyernie a Know How Fund-ot, a British Councilt és a Londoni Szimfonikusokat. Ennek köszönhetően 1993-ban részt vehettem egy nemzetközi kurzuson, ami a reveláció erejével hatott rám. Ekkor láttam bele igazában, hogy Nagy-Britanniában hogyan működik a szponzori rendszer, hogyan kommunikálnak, mi a művészeti marketing lényege. Vagyis, hogy ez a nagyon komplex szakma valójában milyen építőkövekből áll össze. Itt azután sikerült máig tartó jó kapcsolatot kialakítani a Londoni Szimfonikusok akkori igazgatójával, Clive Gillinsonnal, aki időközben a Carnegie Hall igazgatója lett. Azonban nem annyira a nemzetközi kapcsolatrendszer, mint az a sok-sok fontos információ segített a későbbi pályámon, amit akkor a brit kollégáktól tanulhattam.

■ A hazai zenei életben milyen módon tudta hasznosítani a külföldön szerzett tapasztalatokat?

– Néhány évvel a rendszerváltást követően világossá vált, hogy a szakszervezetek jellege megváltozott ugyan, de egzisztenciájukban nem voltak veszélyeztetve, és rendelkeztek infrastruktúrával, ellentétben a munkáltatókkal. Ebből a felismerésből fakadt, hogy Gyimesi László szakszervezeti főtitkár, és Popa Péter, a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara Művészeti Tanácsának akkori vezetője megkeresett azzal az ötlettel, hogy mit szólnék, ha lenne egy szakmai szervezet is a zenei életben. Így jött létre 1994-ben a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége, és úgy gondolom, hogy egy nagyon hasznos, nagyon eredményes és minden tekintetben nélkülözhetetlen szervezetet sikerült létrehozunk, ami megalakulása óta számos alkalommal vett részt a törvényalkotási folyamatokban, a mindenkori kulturális kormányzat partnereként. Ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy sajnálatos módon mindig voltak, akik kilógtak ebből a szervezetből, és a maguk külön útjait próbálták járni, jöllehet Európa nyugati felén ismeretlen lenne ez a fajta kilincselő, lobbista, csak az önös érdekeket érvényesíteni kívánó gondolkodásmód.

■ Pályafutása során a leghosszabb időt a Nemzeti Filharmonikusok főigazgatójaként töltötte. Mikor és ho-

Boldog békeidők – A Szövetség tagjai a 2014. évi közgyűlés után a MŰPA lépcsőin

gyan került az NFZ elődjéhez, az Állami Hangversenyzenekarhoz?

– 1993 vége óta többször megkerestek, hogy a szét hullani készülő Országos/Nemzeti Filharmónia esetleg maga alá temetheti az ÁHZ-t, és talán a MÁV Szimfonikusoknál elért eredményeimet látva áthívtak, hogy próbáljam meg valahogy menedzselni az akkori nehéz helyzetet. Nem lehetett ugyanis tudni, hogy a kulturális politikának mi a terve a Filharmóniával. Mindössze azt lehetett érzékelni, hogy egyre súlyosbodnak a pénzügyi veszteségei. Valójában nem is létezett semmilyen koncepció, ezért a zenekar határozott kérése az volt, hogy segítsék a Filharmóniától való elszakadást megszervezni. Erre végül meglehetősen nehéz évek után, 1998. január elsejétől került sor, amikor megalakult a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár. Az átalakuláskor megörököltük az Országos Filharmónia akkor hetvenmillióes veszteségét is. Akkor hoztuk létre a három regionális filharmóniát, amelyek megítélésem szerint nagyon sikeresen működtek. Az már más kérdés, hogy néhány éve, az akkori kulturális kormányzat úgy gondolta, hogy újra egyesíteni kell ezeket, de ez a döntés engem személy szerint már nem érintett.

■ Milyen nehézségekkel szembesült az együttes újjászervezésekor?

– Az Állami Hangversenyzenekarhoz kerülve azt láttam, hogy túl a szervezeti önállótlanyságon és a legsúlyosabb anyagi gondok közepette, az is probléma, hogy Ferencsik János halála után volt egy hároméves intervallum, amelyet követően nagy lelkesedéssel és örömmel a Magyarországon rendkívül népszerű Kobayashi Ken Ichirót választották meg zeneigazgatónak, majd néhány év múlva főzeneigazgatónak. Azt tapasztaltam, hogy valóban van egy nagyon lelkes törzsközönsége Kobayashinak, és a zenekaron belül is nagyon népszerű, hiszen lefegyverző a kedvessége, és egészen rendkívüli gesztusrepertoárral rendelkezik. A zenekar nemzetközi besorolása azonban véleményem szerint nem volt arányban az együttes presztízsével és szerepével, a hanglemezkidők elpártoltak tőle, továbbá a repertoár is meglehetősen beszűkült. A legnagyobb gond talán az volt, hogy azok mindig ünnepnapok voltak, amikor Kobayashi Ken Ichiro két-három hétig itthon volt Magyarországon, majd jöttek a gazdátlan hónapok, és a zenekar tagjai jogosnak érezték, hogy máshol keressenek maguknak elfoglaltságot, Graztól Luxemburgig. Mindez természetesen nagyon rányomta a bélyegét a koncertek színvonalára.

■ Az Ön működését azonban mégis a Kocsis Zoltánnal együtt töltött hivatalosan két évtized, de annál valójában több, határozta meg az ÁHZ, majd az NFZ élen, most már emblematikusan és visszavonhatatlanul...

– Mintegy másfél évvel korábban, a szintén ma már legendás emlékü Vörösmarty téri épületben működő

Budapesti Fesztiválzenekar művészeti vezetője, Kocsis Zoltán azzal keresett meg, hogy közösen mutassuk be a nagyon nagy adósságot, Arnold Schönberg Gurre-Lieder című művét, ami soha nem hangzott el még Magyarországon. Így kezdődött az együttműködés, amibe az első meglepetés után nagyon nagy örömmel vágtam bele, akkor még nem sejtve, hogy ebből nagyon nagy örömök, de ugyanúgy nagyon nagy fájdalmak is születnek majd. Ennek következtében, amikor 1998 márciusában a Tavaszi Fesztiválon elhangzott ez a csodálatos, későromantikus kompozíció, akkor Kocsis Zoltán már a Nemzeti Filharmonikusok zeneigazgatója volt.

■ Kocsis Gilbert Varga visszalépése után került a zenekar élére, miután az ő kinevezése indokolatlanul elhúzódt, ráadásul meglehetősen bizonytalanak is tűnt. A kezdeti évek azonban nem voltak zökkenőmentesek...

– Ha erről a hivatalosan húsz, nem hivatalosan huszonegy-huszonkét évről beszélnem kell, akkor Kocsis Zoltán halála után közel négy évvel is elszorul a torokom. Nagyon nehezen tudok jelzőket találni arra, hogy milyen is volt a vele való közös munka. Talán a legegyszerűbb hasonlat az lenne, ha azt mondanám, hogy egy vulkán mellett álltam húsz évig, tűzoltóvödörrel a kezemben. Ez a vulkán húsz éven keresztül engem is hol megperzselt, hol pedig magával ragadott. Életem egyik legnagyobb kitüntetésének tartom, hogy vele dolgozhattam. Nemcsak azért volt különleges ajándék, mert keveseknek adatik meg, hogy egy minden tekintetben korszakos zsenivel nap, mint nap együtt működjön, és ne csak rengeteget tanuljon tőle, hanem mélyen elgondolkodjon az emberi elme működéséről. A művészi kreativitás, a gondolkodás titkain, nem beszélve a szellemi kapacitásról, hiszen nagyon kevés olyan ember élt és él a világon, aki olyan bámulatra méltó agyműködéssel rendelkezik, mint amilyennel Zoli rendelkezett, és nem csak művészi tekintetben. Egy személygépkocsi benzin befecskendező rendszeréről ugyanolyan hitelesen tudott beszélni, mint Arisztophanész attikai ókomédiáiról, vagy az 1891-es Bordeaux-i borévjáratról. Ugyanakkor azt sem lehet elhallgatni, amit annak idején Kroó György, a bemutatkozó koncert utáni kritikájában fogalmazott meg, amikor Kocsis Zoltán először dirigálta az együttest. Kétségtelen ugyanis, hogy ez az együttműködés óriási távlatokat nyitott, de kérdések is merültek fel arra vonatkozóan, hogy a zenekar és Kocsis hogyan tudnak hosszabb távon együttműködni. Kocsis Zoltán az első próbától kezdve mindent tud az előadandó műről, de a hétköznapi buktatóin nem biztos, hogy átsegíti ez a tudás. Nem tudom pontosan idézni Kroó György sorait, a lényeg azonban hogy a tanár úr a kételyeket is megfogalmazta az első pillanattól kezdve.

■ Ezek a kételyek meglehetősen hamar beigazolódtak...

Kocsis Zoltán és Kovács Géza a V4-es díj átvételekor

– Valóban. Zoli ugyanis már az első próbán azt szeretne volna viszonthallani, amit az ő belső hallása diktált. Egy zenekar működése azonban ennek ellentmond, hiszen a próba éppen arra szolgál, hogy a karmester vezetésével nekivágjanak annak az egyelőre nagy sötét erdőnek, ami a végén egy csodálatos előadáshoz vezet. Ugyanakkor még évekig váratott magára az a jelentős támogatás, amely a muzikusokat valamelyest megnyugtatta volna. Következésképpen volt is lázongás, és voltak nagyon súlyos konfliktusok, amelyeket ma már semmilyen körülmények között nem tudnék kezelni. Akkor egyrészt vitt magával az a lendület, amit a Zolival való együttműködés kapcsán tudtam vizionálni, másrészt az ígéretek is reménykedésre adtak okot. Végül 2000-ben került sor arra a mai napig ellentmondásokkal teli eseményre, hogy rendkívüli állapotot hirdettek a Nemzeti Filharmonikusoknál. A fenntartó minisztérium kinevezett egy nem muzikus miniszteri biztost, hogy felügyelje az átalakulást. A megállapodás arról szólt, hogy jelentős költségvetési támogatásban részesülnek a Nemzeti Filharmonikusok, amiért cserébe olyan minőségjavítási folyamatba kell kezdeni, ami rendkívül fájdalmas aktussal kezdődött. Viszonylag rövid időn belül, mindössze öt nap alatt nemzetközi szakmai zsűrit kellett toboroznom Európa legrangosabb együttesének koncertmestereiből és szólistáiból. A meghallgatás eredményeként negyvenhét muzikus került a piros vonal alá. Mindez elfogadhatatlan volt. Próbáltam menteni a menthetőt. Végül huszonhat muzsikustól kellett megválnunk. Az elválást megpróbáltuk fájdalommentessé tenni azzal, hogy a törvényben

előírtaknál jóval nagyobb végkielégítéseket adtunk, azzal a céllal, hogy az elbocsátottak új életet kezdhessenek. Volt olyan, aki önálló vállalkozásba kezdett, mások pedig más együtteseknél helyezkedtek el, vagy éltek a korengedményes nyugdíj akkor még meglévő lehetőségével. Látni lehetett, hogy az a miniszteri rendelet azonban, aminek alapján az elbocsátások történtek, nem állja ki az idők próbáját, úgyhogy pereket is vesztett az intézmény, vissza azonban senkit nem helyeztek. Huszonhat új zenekari művészt tudtunk nagyon kedvező fizetésért szerződtetni és új hangszereket is vásároltunk. Igazából tehát 2000-ben kezdődött meg az a szakmai szárnyalás, ami Kocsis Zoltán nélkül nem következhetett volna be.

█ *Eközben azonban állandó otthon nélkül maradtak az együttesek...*

– A Vigadó Vörösmarty téri épületét eladták, és átmenetileg a Várban nyertünk elhelyezést. 2000 augusztusában azonban a Sóházban volt egy prezentáció, ahol egy szemüveges, fiatal építész nagy lelkesedéssel

mutatta be egy épület makettjét és tervrajzait. Zoboki Gábor volt ez az építész, aki azzal a képtelen ötlettel állt elő, hogy többek között egy nagy koncerttermet építenek majd, valahol a Duna partján. Nagyon sokat változott menetközben a terv. A Magyar Zenei Tanács akkori alelnökéként a magam szerény eszközeivel igyekeztem segíteni a tervezés különböző fázisait, hiszen elég sok koncertteremben fordultunk már meg addigra. Végül 2005. január 8-án szólalt meg az első hegedűhang az új hangversenyteremben. Soha nem szerettem ott aratni, ahol nem vettem, de annak idején én javasoltam a minisztériumnak, hogy a Müpa hangversenytermét Bartók Béláról nevezzék el, és nagyon örülök, hogy elfogadták a javaslatomat. Az a próbahangverseny, ami eredetileg csak egy akusztikai próba volt, ténylegesen új fejezetet nyitott a hazai és a nemzetközi zenei életben. Csak Kocsis Zoltán halála tudta megakasztani ezt a folyamatot, ami befejezetlenül maradt itt, mert rengeteg terve volt még a zenekarral és az énekkarral. Nem beszélve sokunk közös szellemi gyermekéről, az új Bartók hanglemmez összkiadásról, ami Bartók Új Sorozat néven most már örökké torzó marad. Ami elkészült belőle, arra úgy gondolom, hogy mindannyian rendkívül büszkék lehetünk. Nem csak ma okoz rendkívüli élményt és élvezetet, de meggyőződésem, hogy az utókor számára is mérföldkő marad, hogy minden idők egyik legkomplexebb tudású Bartók-interpretátora, aki ha úgy tetszik zenetudósként, szólistaként, kamaramuzsikusként, karmesterként a maga teljességében legtöbbet tudta Bartókról, ezt a nyomot hagyta maga után a világ szellemi öröksége részeként.

Anita Debaere, a PEARLE igazgatója és Kovács Géza

■ A MÁV Szimfonikusok, az ÁHZ, illetve az NFZ át-
alakítása, majd később a Rádiózenekar menedzselése
mellett azonban a nemzetközi zenei életben is rendkívül
jelentős pozíciókat töltött be...

– 1996-ban meghívást kaptam Londonba, egy ál-
talam addig nem ismert szervezet konferenciájára a
Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének társel-
nökeként. Ez a szervezet az 1992-ben létrehozott Elő-
adóművészeti Munkáltatók Európai Ligája –PEARLE*
– volt, ami megint csak új ablakot nyitott számomra a
világra. 1996-ban Magyarország még csak készült a
majdani európai uniós tagságra, így ez a szervezet eh-
hez is mintegy előszobaként szolgált, annál is inkább,
mert nagyon hamar állandó taggá váltunk. Azóta ez a
szervezet egy rendkívül erős érdekérvényesítő szerve-
zetté nőtte ki magát. Az Európai Unió nem alkothat
olyan jogszabályt erre a rendkívül összetett területre
vonatkozóan anélkül, hogy ne tárgyalna a PEARLE*-lel,
és meg kellett tanulnom, hogy az Európai Unió egész-
ségügyi rendelkezéseitől kezdve a kereskedelmi, mun-
kavédelmi és hosszan sorolhatnám, hogy milyen aspek-
tusait kell figyelembe venni annak érdekében, hogy
egész Európában egységes szabályozás vonatkozzon az
előadóművészetek meglehetősen szerteágazó tevékeny-
ségére. 2000-ben beválasztottak a végrehajtó bizottsá-
gba, majd később társelnök lettem, végül pedig meg-
választottak a szervezet elnökévé.

■ Feltételezem, hogy mindez a magyar zenei élet szá-
mára is számos előnnyel járt, nem beszélve arról a presztí-
zsról, ami az egész magyar zenei élet elismerését jelen-
tette...

– Nekem valójában nincs sok igazi kitüntetésem, de
ami van, arra nagyon büszke vagyok. A legnagyobb ki-

tüntetések azok, amikor titkos
szavazással megválasztottak
szövetségi elnökké, vagy a
PEARLE* elnökeként, vagy egy
másik nemzetközi zenei szer-
vezet, az ISPA – az Előadómű-
vészetek Nemzetközi Társasá-
ga – igazgatótanácsába. Ezek
olyan elismerések, amelyek ta-
lán az igazolják, hogy nem já-
rok rossz úton, és ezek nem
egyéni dicsőséget hoztak szá-
momra, hanem ezáltal az
egész szakma és bizonyos ese-
tekben talán az egész ország
számára tudtam valami hasz-
nosat tenni. Az ISPA-ról, csak
annyit, hogy 2003-ban hívtak
meg a Shanghai Nemzetközi
Művészeti Fesztiválhoz szak-
értőnek, ahol nagyon sok
nagyszerű szakemberrel talál-

kozhattam, és itt tanultam meg, hogy az ISPA valójában
egy olyan szervezet, amely öt kontinens előadó-
művészetének krémjét képviseli. Egy-egy ISPA-kong-
resszuson teljesen természetes, hogy tölem jobbra a
Carnegie Hall igazgatója, balról a Concertgebouw igaz-
gatója, szemben pedig mondjuk a Suntory Hall igaz-
gatója ül. A következő évben kértem a Filharmonikusok
felvételét, és azonnal arra biztattam a Müpa első vezér-
igazgatóját, néhai Kiss Imrét, hogy az ISPA által is segít-
sük elő a Müpa felhelyezését a térképre. Ennek köszön-
hetően 2005 őszén már szervezhattünk Budapestre egy
ISPA regionális kongresszust, ahová eljött az ISPA tel-
jes vezetősége, valamint számos nagyszerű európai
előadóművészeti intézmény vezetője. Később az ISPA
megtisztelt azzal, hogy három ciklusban is az igaz-
gatótanács tagja lehettem. 2014-ben pedig alig akartam
hinni a fülemnek, amikor a New York-i ISPA-kongresz-
szuson azt a laudációt hallottam, amit az alapító el-
nökről elnevezett díj, a Patrick Hayes-díj átadása al-
kalmából mondtak el, amellyel a kimagasló művészeti
menedzseri tevékenységet díjazták. Nehéz volt elhin-
ni, hogy ezt a díjat én kapom. Nagyon örülök, hogy ott
volt a feleségem is, mert az a rengeteg munka és távol-
lét, ami a mi hivatásunkkal jár, nyilván szétzilálta vol-
na a családot, hogy ha nem lett volna ennyire megértő
és támogató a hozzáállása. Örülök, hogy Káel Csaba, a
Müpa jelenlegi vezérigazgatója is ott volt, néhány to-
vábbi magyar kollégával együtt, hiszen amint lehetett,
azonnal hívtam minden szakmabelit, hogy vegyen
részét ebben az egészen speciális vérkeringésben, és na-
gyon örülök, hogy sokan lettek ISPA-tagok, akik közül
nagyon sokan hasznosították is az ott szerzett kapcsola-
tokat, és remélem, hogy ezek a kapcsolatok hosszú
távon meg is maradnak.

■ *Alapító tagja is egy nemzetközi szervezetnek is, amelynek éppen az Ön javaslatára a PEARLE* is tagja lett...*

– Az Európai Felsőfokú Zenei Oktatási Intézmények Szövetsége az AEC (Association Européenne des Conservatoires) már régóta fontolgatta, hogy egy alosztályként működő szervezetét komolyabb keretek közé helyezze. Így jött létre a MUSIQUE nevű szervezet, amelynek az AEC mellett az Európai Zeneiskolák Szövetsége (EMU) és a PEARLE* is tagja lett. Itt arról van szó, hogy az Európai Unióban hivatalosan regisztrált minőségi szervezet a MUSIQUE, amely az egyes európai zenei felsőoktatási intézmények meghívására nagytekintélyű szakemberek segítségével mintegy átvilágítja – tulajdonképpen auditálja - ezeket az intézményeket, amelynek a végén letesz az asztalra egy jelentést, valamint egy javaslatot. A PEARLE* azért került javaslatomra ebbe a szervezetbe, mert olykor úgy tűnik – és ez általános európai jelenség –, hogy a zeneművészeti főiskolák nincsenek teljesen tisztában azzal, hogy milyen munkaerőpiacra képezik a művészeket. Nagyon sok megtört pálya, nagyon sok stressz adódik abból, hogy a fiatalok nem tudják pontosan, hogy milyen világ várja őket, épp ezért nagyon örülök annak, hogy részt vehetem ennek a szervezetnek a létrehozásában.

■ *Ön nemcsak nemzetközi dimenzióban műveli szenvedéllyel a menedzselést, hanem a legszűkebb környezetben is, az alig 200 lelket számláló Szentbékállán...*

– Húsz esztendővel ezelőtt a Balatonfelvidék egyik leggyönyörűbb helyén, Szentbékállán vettünk egy kis szőlőt, romos pincével, és úgy döntöttünk a családdal, hogy amint mindketten közel kerülünk a nyugdíjhoz, olyan körülményeket alakítunk ki, hogy ott tudjunk élni. Egyik első utam ott is a templom orgonájához vezetett, ami egyszerű kis orgona, de nagyon szép hangja van, és nagyon rossz állapotban volt. Pár évbe tellett, míg a szó szoros értelmében széles társadalmi összefogással, sikerült felújítani, de addig is minden évben szerveztem oda egy-két hangversenyt. Amikor 2008 júniusában Kocsis Zoltán Bach Kunst der Fuge-jának előadásával felavatta az újjászületett orgonát, az nagyon nagy ünnep volt számomra. Az is felejthetetlen élmény maradt számomra, hogy ennek a kétszáz lelkes kicsiny falunak, szinte minden lakosa ott volt, és az egyik pad sorban Esterházy Péter ült, míg a másikban Csoóri Sándor. Akkor értettem meg igazán, hogy a muzsika nagyon nagy hatalom. Ennek nyomán született meg bennem az elhatározás, hogy akkor egész nyáron legyenek itt koncertek. Nagyon sokan ezt könnyelműségnek tartották, mert nem hitték el, hogy az egyszerű falusi emberek minden szombaton összegyűlnek majd a templomban, hogy Bachot és Mozartot hallgassanak. Ám ezek a falusi emberek 2008 nyara óta minden szombaton megtöltik a templomot, hogy Buxtehude-t vagy éppen kortárs zenét hallgassanak. Mindazok a művészek, akik ebben részt vesznek, nagyon szerény díjazá-

Szentbékállai katolikus templom

sért jönnek el. Ennek ellenére, ha csak egyszer is játszottak itt, azonnal szeretnének visszajönni, mert rabul ejti őket a hely varázsa. Épp a múltkor számoltam össze, hogy az eltelt húsz év alatt már több, mint 150 hangversenyt szerveztem Szentbékállán, és ezt életem egyik legnagyobb sikerének tartom. Mint ahogy pályám legutóbbi állomását, a Magyar Rádió Művészeti Együttessel, Vásáry Tamással, Kovács Jánossal, Pad Zoltánnal, Dinyés Somával és nagyszerű munkatársaimmal eltöltött három és fél évet is. E nagyszerű és sok hányattatást megélt együttesek megerősítették bennem a hitet, hogy ha megértéssel és szakértelemmel segítjük egy művészeti közösség munkáját, annak a jutalma a legmagasabb művészi élmény. Konfuciusznak tulajdonítják azt a mondást, hogy ha megtaláltad a hivatásodat, akkor nem kell többé dolgoznod. Én nagy örömmel találtam meg a hivatásomat. Azzal az illúzióval, hogy az előadóművészet művelése jobba tudja tenni világot. Évtizedes tapasztalatként azt szűrtem le, hogy bármennyi konfliktus, nehézség, sértődés vagy vita akad, egy-egy jól sikerült koncert katarzisa mindent feledtet. És ez az, amiért mi dolgozunk.

(Kaizinger Rita)

HELYESBÍTÉS

Legutóbbi számunkban a „Negyedik Nemzetközi Libero Canto Konferencia, Bécs 2020 február” című cikkünk alatt tévedésből Kaizinger Rita nevet tüntettük fel szerzőként. A beszámolót Cserjési Kinga írta. A Szerzőtől és Olvasóinktól elnézést kérünk.

A Szerkesztőség